

Uvodnik

Borut Mikulec, Sonja Kump in Tadej Košmerl

Ideja za knjigo je nastala na podlagi skupnih pogovorov, spominjanja in danih predlogov v andragoški skupnosti v Sloveniji ob veliko prezgodnjem slovesu dr. Sabine Jelenc Krašovec, ki se je po hudi bolezni od nas poslovila decembra 2020. Večina kolegov in kolegic je delila mnenje, da bi bilo najprimerneje pripraviti knjigo, s katero bi izkazali čast njenemu delu. Uredniki smo sprejeli ta izziv in nagovorili avtorje, s katerimi je Sabina sodelovala. Prosili smo jih, da za potrebe pričujoče monografije stopijo v dialog z njenim delom – z njenimi idejami in spoznanji, objavljenimi v knjigah, poglavjih, člankih, referatih idr. – ter ga (kritično) reflektirajo skozi svoje raziskovalno delo in/ali prakso. K sodelovanju smo povabili tudi kolege in kolegice iz tujine, s katerimi je Sabina spletna delovne in prijateljske vezi. Ti so se na naše povabilo v velikem številu tudi odzvali.

V svojem pedagoško–raziskovalnem delu je Sabina izobraževanje odraslih osmišljala v družbenem kontekstu. Bila je prepričana, da če želimo razumeti izobraževanje odraslih, je to mogoče le s kritično analizo političnih, ekonomskih in družbenih vidikov njegove strukture. Teoretsko gledano so se njena besedila večinoma napajala iz rezervoarja kritične teorije družbe frankfurtske šole ter kritične oz. radikalne tradicije izobraževanja odraslih, metodološko gledano pa je bila predstavnica kvalitativne raziskovalne paradigme in je raziskovanje osmišljala predvsem iz perspektive kritične teorije, pa tudi fenomenologije, poststrukturalizma in feminizma. Zato ne preseneča, da je v večini svojih besedil izhajala iz družbenokritične vloge izobraževanja odraslih in poudarjala njegov emancipatorni potencial ter razmišljala o mobilizacijski vlogi izobraževanja odraslih v širšem družbenem kontekstu, predvsem kako lahko le-ta vpliva na doseganje zelenih družbenih sprememb po večji družbeni pravičnosti. Zavedala se je tudi, da mnogi avtorji področje izobraževanja odraslih pojmujejo predvsem kot področje praktičnega delovanja, zato je opozarjala, da izobraževanja odraslih ni mogoče razvijati brez ustrezne (zgodovinske, sociološke, filozofske) refleksije in teoretskih podlag. In nenazadnje, prepričana je bila v transformativno moč učenja in izobraževanja v vseh življenjskih obdobjih ter v ustvarjanje boljšega sveta.

Pričujoča monografija vsebuje uvodno poglavje Boruta Mikulca in Sonje Kump z naslovom *Uvod v andragoško dediščino Sabine Jelenc Krašovec: Transformativna moč učenja in izobraževanja odraslih* ter je razdeljena na tri vsebinske dele, ki so podrobneje tematizirani v uvodnem poglavju.

Prvi del vključuje šest poglavij, ki obravnavajo vprašanja, povezana z učenjem in izobraževanjem starejših v skupnosti. António Fragoso piše o *Priložnostnem učenju starejših odraslih v skupnosti: povzetki raziskave*, Barry Golding in Annette Foley o *Matični ladji: preučevanje strukture ene izmed novozelandskih moških lop*, Annette Foley o *Terapevtskih virtualnih pokrajinah: preučevanje ospoljenih učnih prostorov med zaprtjem zaradi Covida-19*, Małgorzata Malec Rawiński in Barry Golding o *Raziskovanju moških lop v Avstraliji: refleksije z nasprotne strani zemeljske oble: evropska obiskovalka in avstralski vodnik*, Marvín Formosa o *Učnih priložnostih za starejše v dolgotrajni oskrbi v domu: sistematičen pregled* ter Nives Ličen in Dušana Findeisen o tem, *Zakaj ne skupaj: medgeneracijsko izobraževanje in učenje*.

Drugi del vključuje štiri poglavja, ki obravnavajo vprašanja, povezana s priložnostnim učenjem v javnem prostoru in dejavno demokratično državljanstvo. Veronika Thalhammer in Bernhard Schmidt-Hertha pišeta o tem, ali *Priložnostno učenje ni neformalno izobraževanje?*, Nikola Koruga, Tamara Nikolić in Aleksandar Bulajić o *Vlogi učenja odraslih v skupnosti pri krepitvi participativnih demokratičnih praks*, Meta Furlan o *Vlogi andragoga pri spodbujanju učenja in delovanja v javnem prostoru* ter Vida A. Mohorčič Špolar o *Izobraževanju za aktivno državljanstvo*.

Tretji, zaključni del vsebuje dve poglavji, ki se dotikata posameznih tem, s katerimi se je Sabina prav tako podrobneje ukvarjala, to je profesionalni razvoj izobraževalcev odraslih in svetovanje v izobraževanju odraslih. Monika Govekar-Okoliš predstavi *Usposabljanje mentorjev visokošolskih učiteljev o kompetencah za učinkovito vodenje praktičnega usposabljanja študentov*, Tanja Vilič Klenovšek pa razpravlja *O pomenu andragoškega svetovalnega dela za odraslega in za družbo*.

Uredniki se zahvaljujemo vsem tujim in domačim avtoricam in avtorjem prispevkov, ki so osvetlili različne vidike Sabinine dediščine na področju teorije, politike in prakse izobraževanja odraslih ter s tem pokazali na odmevnost in aktualnost njenega dela v domačem in mednarodnem prostoru. Prepričani smo, da je najboljši način za počastitev Sabinine dediščine takšen, da o avtoričinih idejah razpravljamo, jih ohranjamo pri življenju, jih preoblikujemo in uporabimo z namenom izboljševanja naše izobraževalne prakse, pa tudi naših skupnosti in širše družbe.